

Kansalaisareenan kevätkokous 16.4.2020

Julkilausuma

Vapaaehtoistoiminnalle taattava riittävät resurssit

Vapaaehtoistoiminnalla on merkittävä rooli suomalaisten hyvinvoinnin kannalta. Se tarjoaa merkityksellistä tekemistä sekä vahvistaa osallisuutta ja luottamusta sekä ihmisten välillä että luottamusta yhteiskunnallisiin instituutioihin.

Yhteiskunnan hyvinvoinnin nykytilaa kuvaavan aidon kehityksen indikaattorin mukaan vapaaehtoistyön vuosittaiseksi arvoksi Suomessa lasketaan 3 miljardia euroa. Vapaaehtoistoiminnan laatu ei kuitenkaan synny tyhjästä. Varsinaisten vapaaehtois- ja vertaistoimijoiden lisäksi toiminta tarvitsee taustalle koordinaattia, koulutusta ja kehittämistä. Vapaaehtoisissa on potentiaali, mutta rakenteiden ylläpitoon tarvitaan riittävät resurssit.

Kansalaisareena muistuttaa, että vapaaehtoistoiminnan toimintaedellytykset tulee turvata niin kuntien ja maakuntien budjeteissa kuin valtionavustuksissakin.

Vapaaehtoistoiminta tarvitsee myös eri toimijoiden yhteispeliä ja toimintaympäristön tarpeiden tunnistamista. Esimerkiksi järjestöyhdyshenkilöt ja vapaaehtoistyön koordinaattorit kunnissa ovat olennainen osa toimivaa rakennetta. Olennaista on myös pitää roolit selkeinä eri toimijoiden kesken ja muistaa, että esimerkiksi sairaus- ja potilasjärjestöissä vapaaehtoistoimijoina on paljon myös itse sairastuneita, jolloin heidän tulee voida toimia oman jaksamisensa rajoissa. On erittäin tärkeää kiinnittää huomio myös toiminnan turvallisuuteen kaikkien osapuolten kannalta. Tämä nousee korostetusti esille meneillään olevassa SARS-CoV-2-viruksen aiheuttamassa pandemiatilanteessa.

Kansalaisareenan ylläpitämät alueelliset valikkoryhmät vastaavat osittain yhteistyön tarpeeseen, kun niissä järjestöjen, seurakuntien ja kuntien toimijat jakavat aktiivisesti omaa osaamistaan ja luovat rakenteita eri organisaatioiden välille. Näin myös vapaaehtoistoiminnan roolin ja tilan määrittäminen on mahdollista erilaisten asiakaspolkujen varrelle. Mutta myös valikkoryhmät tarvitsevat riittävän tuen koordinointiin ja laadukkaaseen koulutukseen.

Järjestö- ja vapaaehtoistyölle on tarjottu paikkaa myös parhaillaan rakennettavissa sote-keskuksissa. Pelkästään ammattityöllä ei pystytä tukemaan ihmisten ja yhteisöjen hyvinvointia, vaan potilasjärjestön ryhmätoiminta tai mielenterveys- ja päihdetyötä tekevän yhdistyksen vertaistukitoiminta voi olla olennainen osa hoitopolkua.

Tämä kutsu järjestöjen on tärkeä kuulla. Yhtä tärkeää on nyt osata sanoittaa järjestö- ja vapaaehtoistyön toimintatapaa. Riittävästi resursoitu ammattityö on edellytys hyvin toimiville sosiaali- ja terveydenhuollon palveluille, mutta vapaaehtoistoiminnalla on mahdollista tuoda lisäarvoa ammattilaisten työn tueksi asiakkaan polulla. Vapaaehtoistoiminnalla ei olla korvaamassa ammatillista työtä, vaan parhaassa tapauksessa tuomassa vapaaehtoisten tukea ja ihmisenkokoista rinnalla kulkemista esimerkiksi potilastyön tueksi, yksinäisyyden torjumiseksi tai toimintarajoitteisen kaveriksi sekä tukemassa osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Lisätiedot:

Kansalaisareenan puheenjohtaja Anne Porthén: anne.porthen@luontoliitto.fi, p. 0400 530 990

Kansalaisareenan toiminnanjohtaja Elina Varjonen: elina.varjonen@kansalaisareena.fi, p. 044 24 000 51